

[illegible]

12.5-2000 1945-1968

PAPÍROVÁ BATERIE

ZMAJ

3 LATA BATERIJA

ZMAJ

POVOŠTER MATERIAL

SVETI NAMODNEJE

VZRODI MAJALJE



glas zrnja



Glasilo delovne organizacije
ISKRA Industrija baterij ZMAJ

Številka 2
FEBRUAR 1985, leto XX



O pogledih na kontrolo kakovosti tokrat malo drugače

"Toliko pišemo v raznih poročilih, toliko govorimo, pa vseeno ne vemo, kje smo, pravzaprav, kakšne izdelke izdelujemo ali bolje rečeno, kako dobre ali slabe so naše baterije, če jih pogledamo skozi ostra očala. Včasih nam gre vse po maslu in zopet drugič se nam zatika tukaj in se ustavlja tam. Tako se ponavlja v tovarni, pride kot bolezen, natihoma in nevsiljivo, se razraste, nato pa je čez noč zopet vse v redu in prav."

Takšna ugotovitev in spoznanje o nekakšni nemoči vodenega vpliva na trajno in enakomerno, s predpisi in standardi zagotovljeno kakovost izdelka, je lahko kruto boleča in ob kateri se takoj oddahnemo, če povemo, da smo tako ugotavljali ne danes, ampak pred 16 leti in zapisali v našem glasilu v mesecu juniju leta 1969.

Vedno pogostejše se v javnosti obravnava kakovost jugoslovanskih izdelkov še zlasti ob naraščajoči draginji. Zato ni čudno, da se širi mnenje, češ, da finalisti v svoje izdelke trpajo slabe in cenene surovine ob nekakšni bojazni, da bi jim zaradi divjajočih cen reproduksijskih materialov previsoke cene izdelka obležale zaloge v skladiščih.

Proizvajalci baterij pa smo predvsem zaradi drobnih, vsakdanjih, pokvarljivosti podvrženih izdelkov še posebno na špici ostre presoje kakovosti vsakega potrošnika, ki uporablja svetilne in akustične pripomočke in naprave

na pogon z električno energijo vsebovano v baterijskih vložkih.

Vsega tega smo se v Zmaju zavedali že pred mnogimi leti. Zato ni bilo naključje, da smo že 26. decembra leta 1968 sklenili pogodbo z Zavodom za produktivnost dela SRS v Ljubljani z namenom, da se v naši delovni organizaciji organizira služba kontrole kakovosti po najsodobnejših metodah. V ta namen je bila pri nas imenovana 5-članska delovna skupina, ki je po zahtevah Zavoda opravljala določene naloge. Zaradi fluktuacije in upokojitve pa danes v Zmaju od teh petih članov ni nikogar več. Rezultati

takratne odločitve so bili kaj kmalu opazni in so obrodili konkretne sadove. Velja omeniti, da je tovarna ZMAJ prejela več komercialnih priznanj za svoje izdelke, med katerimi je tudi pomembna Druga jugoslovanska nagrada za design leta 1966 in jugoslovanski "Oskar za embalažo" v letu 1970 in še zlasti pomembno bronasto plaketo za prizadevanje celotnega kolektiva tovarne ZMAJ za izboljšanje kvalitete izdelkov v letu kakovosti 1973.

Da imamo današnji sistem kontrole kakovosti v Zmaju dokaj dobro uveljavljen, spoznavamo šele ob nekaterih stikih z dobavitelji reproduksijskih materialov in polizdelkov. Tako je bilo tudi pred dnevi, ko so predstavniki dobavitelja plastičnih polizdelkov za naše baterije in svetilke na razgovorih pri nas o problematični kakovosti njihovih izdelkov odkrito priznali, da spadajo v tisto vrsto tovarn, v katerih še vedno ne premorejo ničesar, s čimer bi kakovost proizvodov sploh lahko izmerili.

Ob takšnih informacijah pa se je treba zamisliti skupaj z naslednjim zgovornim podatkom, da ko v razvitem svetu opremijo novo delovno mesto, nanešajo vlaganje v merjenje kakovosti kar 14 do 16 odstotkov vrednosti vsega vlaganja. V Jugoslaviji pa znese vsega skupaj le en odstotek, marsikje pa še to ne. Nedavne raziskave v eni od razvitejših jugoslovanskih regij so pokazale, da kar 74 % tamkajšnjih organizacij združe-



nega dela ne upošteva kakovosti kot elementa gospodarskega načrtovanja, kar 86 % pa sploh ne premore nikakršnih aktov, ki bi urejali vprašanja kakovosti njihovih izdelkov. V zbirki teh številčk pa še zadnja najbolj "črna" zanimivost, namreč, da dobra polovica raziskanih delovnih organizacij sploh nima nikakršne kontrole kakovosti svojih proizvodov.

Ob takšnih informacijah se res lahko upravičeno smehljamo, saj je naš odnos do kakovosti dela in kakovostnih izdelkov daleč iznad navedenih pojavov. Kako visoko pa ta odnos kotira, se postavlja drugo vprašanje.

Kot že povedano, je baterija izpostavljena ostri presoji kakovosti slehernega potrošnika. To niso izdelki tiste vrste, ki bi obdržali takšno kakovost, kakršna je bila na izhodu proizvodne linije, na koncu tekočega traku. Baterije se uvrščajo med pokvarljivo blago in ni naključje, da nosijo odtis nekega časa izdelave. S tem se namreč ugotavlja, koliko so sveže oziroma stare. V baterijah, ko so še vskladiščene in čakajo na kupca, teče kemičen proces, se sprošča energija in kot pravimo, se praznijo same od sebe, le da je ta aktivnost komaj opazna po daljšem času. Takšne lastnosti našega proizvoda pa so upoštevalne že na samem začetku tehnološkega postopka z ustrezno izbiro kakovostnih reprodukcijskih materialov. To pa pomeni, da je kakovost vsakega izdelka načrtovana, predpisana in vgrajena v proces izdelave v proizvodnji. Operativno tehnična kontrola kakovosti na osnovi kontrolne tehnologije izvaja nadzor, opozarja na odklone in beleži ugotovljeno kakovost naključno vzetega vzorca. S takim načinom dela prihaja do pravočasnih opozoril, da se dejanski izmet ne povečuje in ne znižuje kakovost izdelkov na posameznih linijah proizvodnje za-

~~~~~

Vsem aktivnim sodelavkam  
in našim upokojenkam

za 8. marec DAN ŽENA  
naše čestitke!

Uredništvo

\*\*\*\*\*

## Slavnostna seja delavskega sveta delovne organizacije bo v torek 26. marca 1985

Dan ustanovitve naše tovarne baterij pred 62 leti v Ljubljani bomo tudi letos obeležili s slavnostno sejo delavskega sveta.

Poleg podelitve jubilejnih nagrad delavcem z 10, 20 in 30 letno delovno dobo jih bo še pet prejelo posebna priznanja, sedmim pa, ki so jim bila podeljena državna odlikovanja, jih bo na seji izročil predstavnik Skupščine občine Ljubljana - Šiška.

Ker bo naslednje glasilo oddano v tiskarno 20. marca, bomo obširen zapis dogodkov s slavnostne seje objavili v aprilski številki.

radi osebnih in neosebnih vzrokov.

Če smo rekli, da je in mora biti kakovost izdelka vnešena v tehnološki proces izdelave in če pride do občasnih, dalj časa trajajočih motenj iz trenutno neznanih vzrokov, je mišljenje /skoraj zahteva/ tudi nekaterih posameznikov iz strokovnih krogov, da se s poostritvijo kontrole kakovosti v sami proizvodnji kakovost izdelkov lahko izboljša, izredno zmotno. Še toliko bolj zmotno pa je, če nov proizvod vključimo v serijsko proizvodnjo, ne da bi mu že prej določili stopnjo kakovosti in zanesljivosti.

V našem glasilu že 13 ali 14 let nismo o kakovosti baterij niti o izvajanju kontrole kakovosti ničesar zapisali. Zato je prav, da o tej dejavnosti nekoliko spregovorimo vsaj zdaj, ko se kakovost izdelkov na splošno in v širšem prostoru čedalje bolj postavlja v ospredje.

Če pa bodo zgoraj navedeni pogledi na odnos do kakovosti odmevni z drugačnimi mnenji, jih bomo, če bodo v pisni obliki dovolj tehtno argumentirani in naravnani z obsežno tovrstno literaturo, kaj radi objavili v eni prihodnjih številčk glasila.

Mayer

REPUBLIKA SLOVENIJA  
GROŠUPLJE P. O.

## Po sledi nekega zapisa

V letošnji prvi številki glasila ISKRA je na dveh straneh izšel zapis o delovnem obisku predstavnikov SOZD Iskra v Zmaju sredi lanskega decembra. Tudi v našem januarskem glasilu je bil ta dogodek registriran. V teh pogovorih je bilo med drugim precej časa namenjenega problemom in našim pogledom na prodajo baterij, pri čemer je bil nezadovoljivo ocenjen celoten spekter tržišтва nasploh. Ker so bili razgovori dokaj obširni za vsako področje posebej, je bilo skoraj nemogoče poglobljeno in celovito obelodaniti v reportažnem zapisu vsak problem posebej. Zato so /kot je v novinarski praksi običajno/ bili izpostavljeni le posamezni značilni segmenti obravnavanega področja. Šele kasneje se je izkazalo, da bi bilo prav problemom tržišтва treba dati nekaj več prostora v glasilih, sicer ne bi prišlo do "sporne" navedbe, kot je "... premajhne usposobljenosti prodajnih delavcev."

Delavski svet delovne skupnosti skupnih služb v Zmaju je na 13. seji dne 31. januarja letos razpravljajal o pripombi delegata s Komercialnega področja, nakar je bil sprejet dogovor, da glavni direktor Zmaja pojasni, kaj je bilo mišljeno z že omenjeno navedbo in ali so bili mišljeni naši delavci v prodaji ali v Iskra-Commercu, preko katere poteka trženje. Ker pa je bilo tudi dogovorjeno, da se pojasnilo objavi v zmajevem glasilu, objavljam v celoti odgovor glavnega direktorja Rudi Vavpotiča, ki ga je sicer že podal na 14. seji delavskega sveta 11. februarja 1985.

Urednik

## Kako bomo realizirali dogovorjeno prodajo izdelkov v letu 1985

Problematika, ki je bila razvita na delavskem svetu skupnih služb v zvezi z uspešnostjo Komercialnega področja v delovni organizaciji ZMAJ pod delegatskim vprašanjem, daje moč razmišljanja, da je v naši prodaji vse v redu. To nakazuje še posebej užaljeno reagiranje posameznikov iz prodaje, ki ne žele priznati, da so bile v letu 1984 izredno ugodne prilike, da smo svoje izdelke v prvem tromesečju prodali za 7 starih milijard pod ceno materialov in živega dela, ki smo ga v tem obdobju vložili in smo tako do konca leta komaj ulovili pozitivne trende gibanja stroškov vložka in iztržka pri omejenih osebnih dohodkih. Kljub mojim izrecnim navodilom v mesecu

februarju, ko še nisem bil v delovnem razmerju, da se cene zadrži, smo se s cenami finalnih izdelkov umaknili, s tem pa povzročili primanjkljaj, ki sem ga nakazal.

Analize tega, ki bi morale služiti kot osnova za razvoj in poslovne odločitve so bile ukinjene iz prodajne službe, s tem pa onemogočeno strokovno delo v poslovnih odločitvah. Iz razgovorov s posamezniki iz prodaje v naši delovni organizaciji in iz razgovorov s prodajalci v inozemskih tovarnah lahko trdim, da je tehnično znanje in poznavanje izdelkov po vsebini kemičnega in električnega delovanja baterij izredno skromno. Tudi poznavanje sistemov baterij po tehničnih



Alkalne baterije LR 6 se na trgu že pojavljajo pakirane na višje kartončke v blister izvedbi.

karakteristikah in načinu uporabe v posameznih trošilih je skromno. Če mi kdo ne verjame, naj preveri. Vedno trdim, da bo treba vsebino in način prodaje spreminjati v smeri strokovnega dela, ne pa v smeri cukanja za višje ali manjše rabate, kar je v sedanji praksi skoraj pravilo.

Ne želim biti krivičen do tistih, ki si želijo strokovno delo in napredovanje, ne morem pa se v konceptu podrediti tistim, ki se samoupravno izkoriščajo za pokritje svojega nedela. Leto 1985 bo pokazalo, kaj je trženje v delovni organizaciji ZMAJ. Mesec januar je bil prodajno izredno slab. Pokazalo se bo, kako bomo plan, za katerega smo se obvezali, realizirali. Leto 1985 bo tisto, ko bo neusmiljeno deloval trg in njegove zakonitosti. Takrat se bom opravičil jaz tistim, ki sem jih z mojim pisanjem prizadel. Želim si skupaj s tistimi, ki reagirajo in skupaj s celotnim kolektivom, da bi uspeli.

Tudi pristopi na tržiščih so nepokriti in zgodi se, da naših

izdelkov v trgovinah ni. Dokler naša drobna trgovina ne bo imela vseh naših izdelkov, lahko trdim, da zmanjšani prodaji ne botrujeta samo manjša kupna moč, temveč tudi slabše in nestrokovno delo naših prodajalcev. Konkurenca in mednarodni trg bosta opredelila kvaliteto našega tržišča, ne pa konjunktura, ki nas je navadila obnašanja, kateremu smo priča. Še daleč ne odstopam od svoje trditve, da se bo treba prav v prodaji še bolj učiti in naučiti, vem pa tudi, da bomo lahko prodajali samo, če bomo imeli več in boljše izdelke, kar pa je odvisno od tega, koliko bo napravil razvoj izdelkov in koliko in kam bomo vložili finančna sredstva.

Vse prizadete in užaljene vabim na preizkus v letu 1985, ker bo situacija na trgu trda in neusmiljena, le ta pa bo potrdila strokovne kvalitete posameznika.

Glavni direktor DO:  
Rudi VAVPOTIČ  
dipl.el.ing.

#### Pripis urednika:

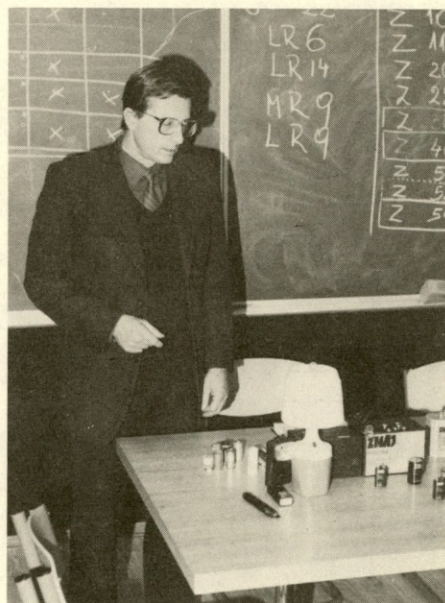
Nezadovoljstvo zaradi sedanje kakovosti dela s področja trženja je bilo izrečeno že večkrat in marsikje. Tokrat se je v ostro presojo na nenavaden način in sama od sebe spustila naša prodajna služba, čeprav je jasno, da predstavlja le člen v celotni verigi tržišča in o kateri /ostalih členih/ bo treba glasneje in ostreje tudi spregovoriti. V to nas že začenjajo siliti krute tržne razmere. Oceniti bi najprej morali ustreznost sedanje organiziranosti in potem na osnovi dosedanjih spoznanj nujno vnesti določene, bolj praktične in življenjsko naravnane uporabne spremembe. -Ur.

## Predstavniki SOZD Mercatorja na delovnem obisku v Zmaju

Zelo pomembno je, da znamo prodajati in uporabljati baterijo, smo slišali med drugim trditev namenjeno predstavnikom SOZD Mercator, katere smo povabili na delovni obisk v našo delovno organizacijo sredi letošnjega januarja.

Po ogledu proizvodnje so se gostje seznanili z namenom obiska, nato pa je glavni direktor Zmaja skoraj ves uvodni del nagovora posvetil prodaji naših izdelkov na celi prodajni mreži od našega skladišča dalje do zadnjega kupca v trgovini. Omenil je tudi, kako pomemben je odnos grosista do dobavitelja-proizvajalca baterij še zlasti v primeru konkurenčnega nastopa.

Kadar se vprašujemo, ali znamo baterijo prodajati, se razume tudi, ali jo znamo ponuditi, znamo svetovati. Kako zelo je to pomembno, je bilo slišati iz kratkega predavanja Ogrin Tomaža, ki je med drugim predstavil naš proiz-



vodno prodajni program z vsemi karakteristikami in značilnostmi posameznih artiklov. Da pa bi morali vsi skupaj (predvsem mi v Zmaju) bolj prislunčiti želji in potrebi kupca kot potrošnika, nismo slišali prvič.



Predstavniki SOZD Mercator na delovnem obisku v Zmaju 18. januarja. Posnetek iz sejne sobe.

Da bi boljše spoznali naš proizvodno - prodajni program z vsemi specifičnimi značilnostmi, je Ogrin Tomaž, dipl.ing.kemije pripravil krajše predavanje: "Baterija v sodobni tehniki".

# Nova stanovanja za 13 naših sodelavcev

V DNEVNIKU od 31. januarja letos je bila objavljena potrjena enotna prednostna lista za pridobitev družbenega najemnega stanovanja. Zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti Ljubljana je namreč sprejel sklep, da se na podlagi 5. natečaja dodeli družinam z nižjimi dohodki 706 stanovanjskih enot. Zato je objavljenih 706 imen, med katerimi so tudi naši sodelavci. Objavljamo

jih po vrstnem redu z navedbo družinskih članov in skupno doseženim številom točk.

|                 |   |     |
|-----------------|---|-----|
| MESIČ Rasim     | 4 | 930 |
| KNEŽEVIČ Grozda | 2 | 895 |
| PESTOTNIK Marko | 3 | 880 |
| ŠMIGIČ Zoran    | 4 | 855 |
| GRBIČ Milomirka | 3 | 840 |
| LIVADIČ Suada   | 5 | 830 |
| ALIŠIČ Suzana   | 2 | 800 |
| MANDELJ Mojca   | 2 | 765 |

|                  |   |     |
|------------------|---|-----|
| SLUGA Alojz      | 4 | 750 |
| RUPNIK Darja     | 3 | 750 |
| MUJIČ Fazila     | 3 | 740 |
| MARINKOVIČ Vidak | 3 | 725 |
| MITROVIČ Božana  | 4 | 690 |
| BAJRAMOVIČ Đulsa | 4 | 680 |
| KAMENČIČ Hanka   | 1 | 680 |

Od navedenih 15 delavcev sta delovno organizacijo ZMAJ zapustili Ališič Suzana in Rupnik Darja, kar ne vpliva na dodelitev stanovanja. Skupna stanovanjska površina tako znesse za 13 novih delavcev po družbeno dogovorjenih standardih 794 kvadratnih metrov.

Upravičenci do družbeno najemnih stanovanj so dolžni pred vselitvijo v dodeljeno stanovanje plačati lastno udeležbo. Razdeljevanje stanovanj bo potekalo postopoma glede na različne roke dograditve kupljenih stanovanj (predvidoma 30 mesecev)



## Nezgodna kronika

Lansko jesen po zaključku sezone smo dve počitniški prikolici potem, ko smo se odločili, da jih iz kampa v Baški z otoka Krka premestimo na drugo lokacijo, prepeljali v Bašanijo zaradi prezimovanja. Namestili

smo ju na dvorišče našega počitniškega doma v bližino jedilnice oziroma pisarniških prostorov.

Nekako sredi januarja, ko je nastopila sibirski zima je neko noč ob močnem viharju in sneže-

nju prišlo do nezgode. Košati bor je sunek vetra "spodrezal" in ga prevrnil, da je padel na zadnji del ene prikolice ter povzročil škodo. Kolikšna je, nam v tem trenutku ni znano, pokrila pa jo bo zavarovalnica.

Zadnji dan v januarju smo prikolico prepeljali v Ljubljano pred Zmaja, jo izpraznili in teden kasneje odpeljali v popravilo na servis.

Kam bomo v letošnji pomladi odpeljali obe prikolici, ki sta bili dve sezoni v Baški, se bomo še odločili. Vsekakor bomo našli ustrezen kamp nekje na Istrski obali.



Takole je obležal bor na zadnjem delu strehe naše prikolice v Bašaniji neko viharno noč sredi januarja.

# Zaposlovanje v letu 1984

V DO Iskra Zmaj je bilo dne 31.12.1984 zaposlenih skupno 470 delavcev, od tega 62% žensk - največ v TOZD Specialne baterije 68%, v TOZD Baterije 64% in v delovni skupnosti 52%. Glede na strukturo zaposlenih je temu primerna tudi odsotnost delavcev z dela zaradi bolniškega in porodniškega staleža in kot posledica zaposlovanje delavcev za določen čas.

V letu 1984 je bilo izredno veliko gibanje delovne sile. Delovno razmerje je sklenilo 81 delavcev, fluktuiralo pa je 72 delavcev ali 13,28%, kar je posledica možnosti upokojitve po novem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (kar 16 delavcev); čiste fluktuacije je bilo le - 7,38%, kar je za 0,32% več kot v letu 1983. Ostali vzroki fluktuacije: JLA - 1, disciplinsko - 11, družbeno politična funkcija - 1, delovno razmerje za DČ - 2, razporeditev v drug TOZD - 1, 40 delavcev pa je prekinilo delovno razmerje sporazumno ali v rednem odpovednem roku.

## z naslovne strani

"Februarski nadih pomladi" bi lahko poimenovali fotografijo na naslovnici. Naša šoferja sta izkoristila sončen in topel opoldanski čas v enem od prvih februarjskih dni, da sta po januarjski polarni zimi oprala dostavni avto. Zima pa je nekaj dni kasneje ponovno pokazala zobe. No, kljub temu pa se nam približuje pomladanski mesec in nastopili bodo boljši pogoji dela ne samo za šoferje, temveč tudi za delavce v skladišču še zlasti pri nakladanju in razkladanju z dostavnih avtomobilov.

Posnetek je izpred skladišča.

33 delavcev je sklenilo delovno razmerje za določen čas, zaradi velike fluktuacije pa je večini delavcev delovno razmerje prešlo v nedoločen čas.

Pri zaposlovanju novih delavcev še vedno predstavljajo največji problem deficitarni kovinarski poklici. Vendar pa se s podobnimi problemi srečujejo tudi v vseh ostalih organizacijah (vključno z Optiko in Avtomatiko), izjema je le Litostroj, ki kadre pridobiva direktno iz svojega izobraževalnega centra.

Kljub težavam, s katerimi smo se srečevali v letu 1984, pa se fluktuacija napram letu 1983 v bistvu ni povečala. Dejstvo pa



Pakiranje baterij LR 6 v blister embalažo.

je, da so luknje rešeta prav v prvih mesecih, ko delavec prične delati, največje.

Z.H.

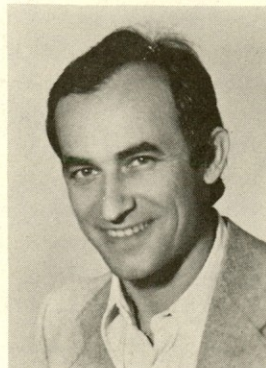
## DS DO ZMAJ je imenoval...

Delavski svet delovne organizacije ZMAJ je 26. novembra 1984 imenoval KOMPAN Janka, ekonomista za opravljanje del in nalog vodje komercialnega področja za mandatno dobo 4 leta, ki začne teči z dnem nastopa dela.

Kompan Janko je sklenil delovno razmerje v Zmaju 1. februarja letos. Rojen leta 1942 v Celju, ima že preko 20 let delovnih izkušenj izključno na komercialnem področju in zunanji trgovini, za kar je opravil tudi vse potrebne seminarje. Je član Zveze komunistov, obvlada pa angleški jezik in delno italijansko in nemško.

To je le nekaj osnovnih podatkov v okviru predstavitve našega novega sodelavca, katerega bomo temeljiteje spoznali čez določen čas tudi skozi intervju v enem prihodnjih glasil o njegovih

K O M P A N  
Janko  
ekonomist



pogledih na trenutno prodajno politiko in možne organizacijske dopolnitve zaradi intenzivnejšega plasiranja naših izdelkov na tržišče.

## Baterije za svet

Iz časopisa POLITIKA  
torek 29. januarja 1985

Zašto Fabrika nikel-kadmijum baterija u Gnjilanu samo pet odsto proizvodnje prodaje u zemlji. - Počela je izgradnja fabrike litijum baterija, treća te vrste u svetu.

Gnjilane, januara  
Kad je u Gnjilanu 1981. godine puštena u rad fabrika nikel-kadmijum baterija, svi su joj proricali crnu budućnost, jer se cela proizvodnja bazira na uvoznim sirovinama, počela je bez stručnjaka, sa veoma složenom tehnologijom kakve u nas nema. Više od šest meseci proizvodnju su vodili američki inženjeri.

Ovih dana obreli smo se u Gnjilanu. U kancelariju generalnog direktora Đorđa Stefanovića ulazi mladi inženjer Isa Krasnići i vojnički raportira: "Druže direktore, fabrika je 16. januara ispunila mesečni plan proizvodnje."

Tako je bilo, obraća nam se direktor Stefanović, i prošle i prethodne godine. Ova fabrika radi gotovo isključno za izvoz, veoma mali deo proizvodnje /oko pet odsto/. uglavnom namenske, ostaje u zemlji. To su one sićušne, suve, lepo oblikovane baterije koje beskonačno traju i koje bi svako pozeleo za svoj tranzistor, lampu, magnetofon ili foto-aparat. Ali njih nema na tržištu.

- Zašto ih nema? Jednostavno, potrebne su nam devize, izvozimo. Ove godine proširujemo proizvodnju, uvođenjem još jedne linije, za 40 odsto i daćemo

našem tržištu veće količine.

Uskoro će početi i proizvodnja malih nikel-kadmijum akumulatora koji će, kad nema električne struje, u domaćinstvima i industriji služiti za osvetljavanje prostorija - kaže direktor Stefanović, a to potvrđuju i komercijalista Slavoljub Vujović i šef nabavke Relja Nešić.

Rđave prognoze se nisu obistinile. Rađa se, kažu privrednici, kosovsko privredno čudo. Ne samo zato što se izvozom stvara veliki dohodak, već i zbog toga što se stalno osvaja nova tehnologija. Za tri godine rada ovaj kolektiv osvojio je proizvodnju svih vrsta kadmijum baterija, uprkos tome što u našoj zemlji nema iskustva u ovoj oblasti. Vrednost proizvodnje sa sedam milijardi u 1981. godini, kada je kolektiv brojao 120 radnika, narasla je na 400 milijardi - sa 700 radnika.

Ovde se radi u četiri smene i dobro se zarađuje. Prosečan lični dohodak u prošloj godini iznosio je oko 26.000 dinara, a kod inženjera i drugih stručnjaka premašuje 55.000 dinara. Sve zdravstvene usluge radnici dobivaju u fabričkom krugu. Nikada nisu bez regresa za godišnji odmor, imaju besplatan prevoz i hranu, za tri godine radnici su dobili 120 stanova i još toliko kuća. Odnosi među ljudima su prisni. Iredenta je zaobišla ovu fabriku, zna da bi se svaka neprijateljska aktivnost u ovom kolektivu brzo primetila.

Ovaj kolektiv je zaista po mnogo čemu osoben. Osim generalnog direktora koji je Vranjanac, svi

ostali rukovodioci, stručnjaci i radnici - Gnjilančani su sa Kosova. Mnogi od njih su ostavili plug i stada ovaca i ušli u fabrički krug, a odatle u Ameriku na školovanje. Isplatilo se. Danas ovaj kolektiv želi da unovči svoje znanje, da proda novoosvojenu tehnologiju. U izgledu je izgradnja ovakve fabrike, sa našom tehnologijom, u Indiji. Fabrika ima 400 inženjera, tehničara i hemičara, ali su otvorili stalni konkurs za elektroinženjere i elektroničare.

U vreme opštih rasprava o zagađivanju prirode, zadovoljstvo je izvestiti da ova fabrika, jedina u zemlji, ima svoju fabriku za preradu otpadnih voda i gasova. Ona je, takođe, jedina u Srbiji koja ima svoju poljoprivrednu ekonomiju i ne izdvaja ni jedan jedini dinar za povrće koje se troši u radničkom restoranu. Domaćinsko poslovanje očito ima odraza na ceo život fabrike koja je, opet jedina na Kosovu, već pri kraju otplate svih dugova i pozajmica koje su uložene u njenu izgradnju preko Fonda Federacije za razvoj nerazvijenih republika i pokrajina.

Ipak, ono što će ovaj kolektiv učiniti još poznatijim u svetu - jeste izgradnja fabrike litijum-baterija, treće te vrste u svetu i prve u našoj zemlji. Ova fabrika, koja se gradi sopstvenim dohotkom, bez kredita, građevinski je već pri kraju /investicije 700 miliona dinara/ i počće proizvodnju sredinom naredne godine. To će biti poslednja reč tehnike u ovoj vrsti proizvodnje. Zaposliće se novih 200 radnika i tada će se zaokružiti proces proizvodnje. Primer, zaista, za ugled.

Toma Milić

# Nekaj zanimivosti o aktivirajoči litijevi bateriji

V novembrski številki našega glasila smo obširno poročali o dejavnosti skupine, ki dela na litijevem programu, predstavili smo ljudi, ki se s to problematiko ukvarjajo v hiši in izven nje. Tokrat pa se bomo seznanili z baterijo v sistemu Li-ti-onilklorid, ki se aktivira (seveda po naši želji) kadar je to potrebno, torej ni v aktivnem, delujočem stanju. Govorili bomo o aktivirajoči litijevi bateriji, ki je tudi predmet našega razvoja.

Osnovna karakteristika aktivirajoče baterije je, da se aktivira neposredno pred uporabo, to je pred vključitvijo v tokokrog elektronike, ki jo mora oskrbovati z električno energijo. Do tega trenutka se skladišči v neaktivnem stanju v sredstvu ali izven njega. V principu delovanja je takšna baterija lahko primarna ali sekundarna, vendar se npr. za vojaška sredstva uporabljajo le primarne, ker se pri uporabi običajno skupaj s sredstvom uniči. Poleg specifične lastnosti kasnejšega aktiviranja imajo aktivirajoče baterije vrsto drugih zahtev, ki se nanašajo na način aktiviranja, elektrokemijske lastnosti itd.

V neaktivnem stanju ima baterija medsebojno ločen baterijski del (tj. elektrode) od elektrolita, tako da ionske vezi med nasprotnimi elektrodami ni. Elektrolit je uskladiščen v posebnem rezervoarju, ki se pod vplivom določene sile razlije in sprosti elektrolit. Celoten sistem

za aktiviranje omogoča, da se elektrolit čimbolj enakomerno porazdeli med elektrode in aktivira baterijo. Običajno so sile pri izstrelitvi sredstva oz. med letom dovolj velike, da se izvrši še aktiviranje baterije, sicer pa se lahko izvrši eksplozijsko aktiviranje s pomočjo vžigalnika z eksplozijskim polnjenjem (če je baterija za vojaške namene). Poznamo pa tudi aktivirajoče baterije večjih dimenzij, kjer omogoča aktiviranje baterije enostaven sistem črpalk, cevi, ventilov med baterijo in rezervoarjem z elektrolitom, v nekaterih primerih pa je gonilna sila za aktiviranje razlika v pritiskih v baterijskem delu in rezervoarju. Sam baterijski del je lahko z eno osnovno celico ali več običajno bipolarnimi elektrodami, ki omogočajo napetosti, ki so mnogokratniki osnovne napetosti sistema.

Z ozirom na osnovno uporabo (za

vojaške namene) se postavljajo rigorozne zahteve z ozirom na končne karakteristike baterije. Ta mora delovati pod vplivom velikih obremenitev pri izstrelitvi sredstva (pospeški rotacija) pri udarjanju ob tla itd. Aktivno mora biti v vsaki prostorski orientaciji pri temperaturah od  $-55^{\circ}\text{C}$  do  $+75^{\circ}\text{C}$ . Čas aktiviranja je kratek 0,3 do 3 sekunde, čas skladiščenja pa do 20 let. Zanesljivost mora biti praktično 100 % oz. analogno zanesljivosti elektronike v sredstvu. Običajno je v baterijo vgrajenih relativno malo elektroaktivnih komponent, ker je delovanje razmeroma kratko. Aktivirajoča baterija je običajno dimenzijsko strogo podrejena sistemu, ki ga napaja z električno energijo, strogo podrejeno zahtevam eksploatacije. Iz tega ozira zahteva tudi visoko strokoven inženirski pristop k razreševanju problema in ustrezne tehnološke pogoje.

Če že imamo pri našem razvoju aktivirajoče baterije primeren pristop do problematike, lahko v ustreznost tehnoloških pogojev zaenkrat še podvomimo, saj se mora vršiti kompletiranje drobnih sestavnih delov v suhih komorah z rokavicami na rokah, namesto v suhi sobi. Vendar upamo... F.Friedrich

V laboratoriju Kemijskega inštituta "Boris Kidrič" Milojka Jakič, dipl.ing.kemije preizkuša elektrolit s ciklično voltametrijo v suhi komori.



Kajdiž  
Kocman  
Čope  
Zrimšek  
Hočevar  
Karanovič  
Vavpotič  
Kurent  
Ogrin  
Tratnik  
Friedrich  
Francelj  
Jelen  
Šuštar  
Brezigar  
Hvale  
Kuhelj  
Žnidaršič D  
Strmole  
Vukašinovič  
Vošnjak  
Jamnik  
Azinovič

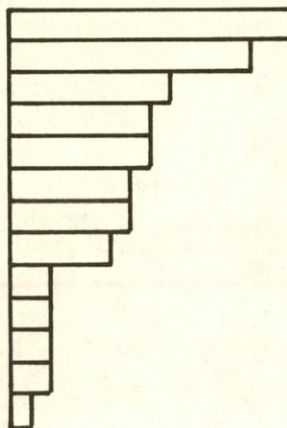


**glas zmaja**

je zaključil letnik 1984

Če izvzamemo prispevke odgovorne-  
ga urednika, je zanimiv podatek,  
da je vsebino lanskega letnika  
pripravilo 23 dopisnikov, kar je  
7 več kot leto poprej. Napisali  
so 84 člankov in s kolikimi je  
bil vsakdo udeležen, nam prika-  
zuje manjši diagram.

Kocman 14  
Tratnik 12  
Hočevar 8  
Zrimšek 7  
Karanovič 7  
Čope 6  
Kurent 6  
Kajdiž 5  
Francelj 2  
Vavpotič 2  
Ogrin 2  
Žnidaršič 2  
ostali 1



Takoj po novem letu je običajno  
čas in priložnost, ko je treba  
tu in tam potegniti črto pod  
rezultati nekega dela, oprav-  
ljenega v minulem letu. Tako je  
menilo tudi uredništvo našega  
glasila, da pohvalno ali kritič-  
no ovrednoti načrtovano in dose-  
ženo uspešnost in izpostavi po-  
manjkljivosti, katerim bi se  
moral v prihodnje izogniti. Ce-  
loten pregled okrog lanskega  
izhajanja glasila objavljamo  
tokrat, kar nismo zaradi pomanj-  
kanja prostora storili že v zad-  
nji, januarski številki.

Glasilo je lani izšlo 10 krat  
kar pomeni, da je izhajalo redno  
vsak mesec razen načrtovanega  
dvomesečnega premora v poletju.  
Skupno je bilo 168 strani oziro-  
ma 16,8 strani na eno številko.

Seveda so bili prispevki različ-  
no dolgi od krajših notic do  
daljših tekstov objavljenih tudi  
na dveh ali treh straneh. Zato  
je zanimiv tudi prikaz, koliko  
prostora v lanskim glasilih je  
"porabil" posamezni dopisnik za  
svoje prispevke. To si lahko  
ogledamo na velikem grafikonu.

Skupaj je torej 23 dopisnikov  
prispevalo 56 odstotkov objav-

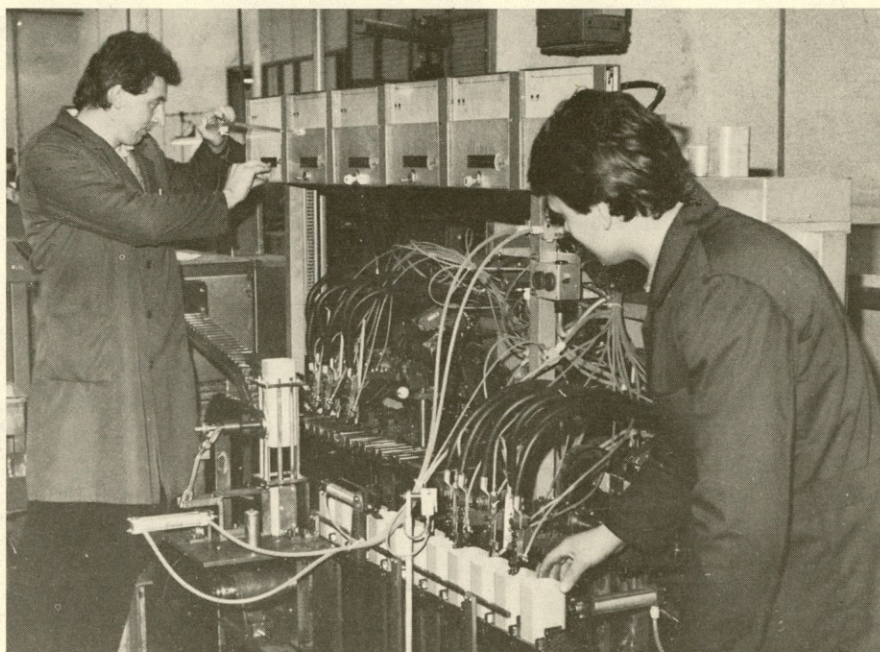
ljenega /in honoriranega/ gra-  
diva, dočim je 44 odstotkov  
dopolnil odgovorni urednik. In  
še zanimiva ugotovitev, da je  
splošno kadrovsko področje s  
šestimi dopisniki na prvem mes-  
tu tako po številu člankov /42/  
kot tudi po obsegu gradiva  
/51 %/. Ne glede na to, da prav  
to področje že po svoji osnovni  
dejavnosti ponuja dovolj pes-  
trega in zanimivega gradiva, gre  
predvsem priznanje posameznikom,  
ki so bili pripravljeni obliko-  
vati informacije za objavo v  
našem glasilu.

Da pa vse skupaj ne bi izgledalo  
tako rožnato, je treba omeniti  
še nekaj težav. Za vsako števil-  
ko, ki izide konec meseca, je  
treba spoštovati dogovorjeni rok  
za oddajo gradiva v tiskarno,  
dočim nekateri dopisniki kaj  
radi zgrešijo zadnji rok za od-  
dajo člankov uredniku, s čimer  
otežkočajo ali ovirajo normalno  
in celovito tehnično oblikovanje  
glasila. Še večja težava nastopi,  
ko dopisnik ne spoštuje dogovora  
z urednikom za pripravo prispev-  
ka in ga zadnji hip skupaj s  
stotimi izgovori preloži na nas-  
lednjo številko. Zato se nenado-  
ma pojavi prazen prostor, ki ga  
mora urednik tik pred zdajci

Pri zaključnih delih na novem stroju že nekaj časa sodelujeta inženir elektrotehnike DREMELJ Jože in orodjar RUS Anton, oba iz TOZD Specialne baterije.

zapolniti z nekim drugim gradivom napisanim v zadnjih urah pred montiranjem. Dogodilo se je lani za številki APRIL in JULIJ/SEPT., ki sta na tak način bili izredno "sušni". Saj so le trije dopisniki pripravili le 30 odstotkov gradiva, dočim je ostalih 70 odstotkov moral zapolniti urednik s svojimi prispevki. S tem prikazom naj bo dan odgovor vsem tistim, ki kritično presojujejo pestrost vsebine z vprašanjem, zakaj tega ali onega ni v glasilu. Predvsem ti pa nikoli ne sodelujejo z uredništvom.

Naj bo dovolj. Pred nami je že druga številka letošnjega letnika. Za vse ostale v tem letu je še dovolj časa, da jih oblikujemo vsi oziroma številnejši sodelavci s svojimi prispevki in ki lahko popestrijo vsebinsko zasnovano naših glasil. Za nekatera organizacijska področja pa se iz leta v leto stalno ponavlja vprašanje, kje je njihovo sodelovanje z uredništvom. -Ur.



## Kmalu strojno montiranje baterij 4R 25

Kaj kmalu bo prišlo v TOZD Specialne baterije na liniji za proizvodnjo baterij 4R 25 do občutnih sprememb, smo zapisali v lanskem oktobrskem glasilu pod naslovom "Kmalu strojno montiranje baterij 4R 25" in objavili fotografijo še nepopolnega stroja iz mehanične delavnice. Tedaj smo med drugim navedli, katere ročne operacije dela bodo odpadle. Nismo pa tudi zamolčali, da je do končne izdelave stroja še precej ovir.

Ker pa je od tega zapisa poteklo že nekaj več od štirih mesecev, nas je zanimalo, kaj se je od takrat do danes premaknilo v montaži oziroma, kako daleč smo do končne izdelave zdaj in tudi do preselitve v šentviško proizvodnjo.

Iz razgovora z vodjem mehanične delavnice Žagarjem in vodjem službe vzdrževanja Lavrinom je bilo ugotoviti, da je bil stroj do konca lanskega leta izdelan, kot je bilo načrtovano, nakar se

je začela faza preizkušanja. To pa je bila priložnost, da se pokažejo določene konstrukcijske pomanjkljivosti, kar je sicer običajno pri izdelavi prototipa. Priznati je treba, da so vse strojne operacije stekle tako, kot je bilo predvideno razen pri enoti za montažo celic se je zataknilo. Prav za to enoto je bila po ugotovljenih pomanjkljivostih izdelana nova konstrukcijska rešitev in če se bo obnesla tudi v praksi, bo stroj do letošnjega 1. aprila preseljen v TOZD Specialne baterije.

## Tako ali drugače

Na ljubljanski in zagrebški televiziji smo v letošnjem januarju večkrat videvali reklamo za naš izdelek ELEKTRA, ki sveti in piše in oddali zamrznjeno ključavnico. Kako pa se to naredi drugače, nam JANA od 17.1.85 na strani 25 svetuje:

"Če je ključavnica avtomobilskih vrat zamrznila, jo ogrejte s ključem. Ključ ogrejte z vžigalnikom."

# Predstavljamo vam...



ŽAGAR - ŠILC Jožica  
dipl.ing.kem.tehnologije

Ker je z letošnjim novim letom dosednji vodja kemijskega laboratorija GRČAR Borut prevzel novo delovno dolžnost v TOZD Specialne baterije v Šentvidu pri Stični kot vodja proizvodnje, je bilo v DELU dne 11.12. 1984 objavljeno prosto delovno mesto. Nanj se je prijavila in bila sprejeta v redno delovno razmerje za nedoločen čas ŽAGAR - ŠILC Jožica, diplomirani inženir kemijske tehnologije. Kot vodja kemijskega laboratorija v Zmaju se je zaposlila 16. januarja letos. Ima 5 let delovnih izkušenj, od tega zadnja 3 leta v ISKRI - Keramika kot tehnolog v razvoju.

Čeprav se je iztekla šele en mesec od njenega prihoda v ZMAJ, nam je o počutju v novem delovnem okolju ter o vtisih z delovnega področja že povedala naslednje:

"Moram priznati, da sem se v novo delovno okolje kaj hitro vživela. Predvsem sem se morala najprej seznaniti z obstoječimi opravili in nalogami, ki se redno izvajajo v kemijskem laboratoriju in ob tem sem našla dobre stike in sodelovanje s sodelavci. Upam, da bomo dobre začetne medsebojne odnose gojili in poglobljali tudi v prihodnje, kar ima tudi močan vpliv na počutje, voljo do dela in kar je bistveno, redno izpolnjevanje nalog.

Pogoji dela v tem okolju niso slabi. Le več pozornosti bo treba nameniti opreми kemijskega laboratorija. Šele potem bi lahko izvajali zahtevnejše analize, ki so in bodo z uvedbo novih izdelkov potrebne in nujne."

Novi sodelavki pri vodenju kemijskega laboratorija želimo veliko uspešnih rezultatov dela in dobro sodelovanje z vsemi sodelavci.

V zapisniku Konference osnovnih organizacij sindikata od 11.2.85 smo med drugim prebrali, da se za nove izdelke oziroma obeske za ključke, ki so bili razdeljeni med delavce Zmaja za novo leto, preveri račun, ki naj bi bil previsok glede na slabo kakovost izdelkov /gumbaste baterije/.

Predtem se sicer da razbrati, da gre za nekakovost na rovaš brizganja plastičnih izdelkov. Vendar sta prav zadnji dve besedi v oklepaju omenjeni v SKLEPU povzročili negodovanje zaposlenih v

## Morska voda kot elektrolit

Nemci so odkrili novo vrsto baterije, ki sloni na aluminijevih elektrodah, kot elektrolit pa uporablja morsko vodo. Names-to morske vode je lahko tudi navadna voda, v kateri je raztopljeno nekoliko soli. Celica nove baterije ima 1,6 voltov napetosti, je torej večja od običajnih baterij cink-ogljik, vendar daje petkrat več električne energije. Baterija posebno ustreza za ladje, polnjenje ni mogoče, pač pa zamenjava aluminijevih plošč in preprosto dolivanje morske vode.

Ker so surovine za novo vrsto baterije izredno poceni, je poceni tudi baterija sama. Slaba stran je le, da se jih ne da uporabljati pri električnih napravah, kot so tranzistorniki žepne svetilke itd., ker mora biti baterija obvezno odprta zaradi dostopa zraka. Če bodo z nadaljnjimi razvojnimi deli lahko odpravili to pomanjkljivost, bo nov baterijski sistem vsekakor izrinil dosedanjega.

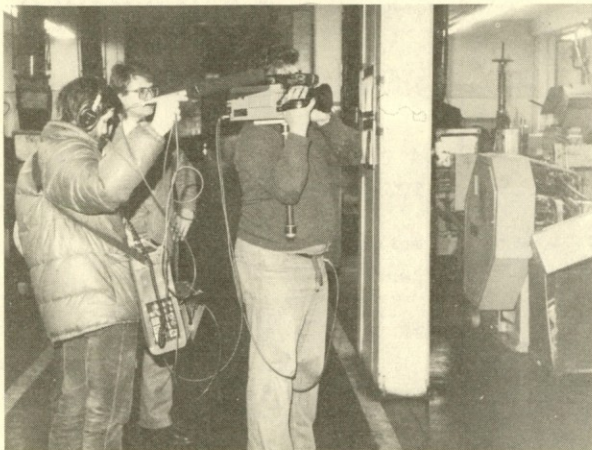
Iz glasila ISKRA  
od 9.febr. 1985

*Dopisujte* V GLASILO

## vprašanje - pojasnilo

oddelku gumbastih baterij, ki so še zlasti za omenjeno razdelitev obeskov pripravili kakovostne baterije.

Da obeski niso ustrezali zahtevani stopnji kakovosti in zanesljivosti in da so polizdelki povzročali velike težave v proizvodnji pri sami montaži, je znano. Zato pripomba v zapisniku še toliko bolj izziva določeno strokovno mnenje in odgovor v naslednjem glasilu.



Snemalna ekipa RTV je 13. februarja v Zmaju posnela nekaj prizorov iz proizvodnje za TEDNIK, predvajan naslednjega dne na televiziji

## Iz televizijskega TEDNIKA

Kako zaslužiti 22.000 dinarjev, je bil prvi prispevek novinarja Branka Maksimoviča v televizijski oddaji TEDNIK v četrtek 14. februarja letos.

Tema prispevka glede na stališče sindikatov o zagotovitvi minimalnih osebnih dohodkov upošteva ekonomske činitelje znotraj delovnih organizacij, je zajemala tudi poglede in možnosti uresničitve te akcije preko pogovorov s tremi predstavniki posameznih delovnih sredin.

Iz naše delovne organizacije je na novinarjeva vprašanja odgovoril vodja plansko organizacijskega področja Rado ČOPE, videli pa smo tudi več posnetkov iz naše baterijske proizvodnje.

Posamezne sekvence na gledalce niso napravile najboljšega vtisa

in že naslednje jutro je bilo slišati številne komentarje in kopico začudenih vprašanj - tudi ironično obarvanih.

Ne glede na to, o čem naj bi se ob prikazovanju proizvodnje govorilo in še zlasti tokrat, ko je bilo osnovno vprašanje, kako povečati minimalni osebni dohodek, bi morali filmski kameri onemogočiti, da posname naslednje tri prizore:

- dolg in dolgočasen prizor kajenja cigarete ob stroju /kot bi bila reklama za tovarno cigaret/,
- slastni ugriz jabolka ob stroju
- klepet gruče treh delavk.

Beseda, ki je tekla ob prikazovanju omenjenih prizorov, bi se lahko tolmačila tudi drugače.

## Sprememba povračil potnih stroškov

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije ZMAJ je od 8. februarja 1985 dalje v veljavi sprememba povračil stroškov za opravljanje določenih del in nalog in sicer:

|                                    |                    |              |
|------------------------------------|--------------------|--------------|
| - cela dnevnic                     | - nad 12 ur        | 1.278,00 din |
| - polovična dnevnic                | - 8 do 12 ur       | 665,00 din   |
| - stroški prenočevanja z računom   | hotel B kategorije | 932,00 din   |
| - stroški prenočevanja brez računa |                    | 372,00 din   |
| - kilometrina                      |                    | 23,40 din    |

# ...rekli smo in zapisali...

## pred 10 leti

Leto 1975 je bilo v Jugoslaviji razglašeno za leto tehničnih racionalizacij in inovacij.

---

Poleg lastne angažiranosti na tržnem področju bomo letos prvič izkoristili Iskrino potniško službo za prodajo na domačem trgu.

---

Leto 1975 mora biti leto vsestranskega varčevanja in racionalnega obnašanja. Zmanjševati moramo stroške poslovanja. Zamenjavati moramo uvožene materiale z domačimi.

---

V proizvodnjo in prodajo uvajamo alkalne baterije po ruski licenci LR 14 in LR 20 ter baterije SUPER R 14 in R 20 sistema Lecclanche po lastnih inovacijah.

---

Med prednostne naloge spada razvoj in možnosti izdelave novih elektrokemijskih sistemov, predvsem živosrebrne baterije.

---

V sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan se nadaljuje z delom na nalogah s področja raziskovanja možnosti predelave odpadkov cinka in mangana, regeneracije iztrošenih baterij ter raziskave možnosti uporabe aluminija za negativno elektrodo.

---

Ker so nekatere možnosti izvoza vezane na drugačno pakiranje baterij /blister, polivinil/ bomo pripravili ustrezne rešitve.

---

Letošnja cena dnevnega penzion na počitniškem domu v Bašaniji bo ostala takšna kot lani. Plaćali bomo pet starih tisočakov dnevno na osebo upošteva enako kvaliteto prehrane kot lani.

## prišli - odšli

V mesecu JANUARJU so bili sprejeti v delovno razmerje:

DIMIC Matjaž-Aljoša, za električna vzdrževalna dela v TOZD Baterije za nedoločen čas dne 1.1.1985,

ETEROVIČ Anica, proizvodna baterijska delavka v TOZD Baterije za nedoločen čas dne 3.1.1985,

PERMOZER Mirjana, proizvodna baterijska delavka v TOZD Baterije za določen čas dne 3.1.1985,

VOŠNJAK Ajda, dispečer prodaje v skupnih službah za nedoločen čas dne 7.1.1985,

ŽAGAR-ŠILC Jožica, vodja kemijskega laboratorija v skupnih službah za nedoločen čas dne 16.1.1985,

ČERNIČ Safet, strugar v TOZD Baterije za nedoločen čas dne 22.1.1985.

Delovno razmerje so prekinili:

ERŽEN Jožefa, baterijska delavka v TOZD Specialne baterije dne 31.12.1984 (določen čas),

JERLAH Renata, baterijska delavka v TOZD Specialne baterije dne 31.12.1984 (določen čas),

GAJIČ Jelena, baterijska delavka v TOZD Specialne baterije dne 31.12.1984 (določen čas),

JAMBROŠIČ Marica, baterijska delavka v TOZD Baterije dne 14.1.1985,

PERMOZER Mirjana, baterijska delavka v TOZD Baterije dne 14.1.1985,

VOŠNJAK Ajda, analitik kakovosti v skupnih službah za določen čas dne 6.1.1985,

PLANINŠEK Milan, transportni delavec v TOZD Specialne baterije dne 21.1.1985,

AZINOVIČ Stojan, tehnolog kakovosti v skupnih službah dne 31.1.1985,

BOSNIČ Nikola, transportni delavec v TOZD Baterije dne 16.1.1985,

LAMOVŠEK Peter, transportni delavec v TOZD Baterije dne 10.12.1984.

## Premestitve

BIVIC Anica, dispečer prodaje v skupnih službah- administrator v TOZD Specialne baterije dne 1.1.1985,

GRČAR Borut, vodja laboratorija v skupnih službah- vodja proizvodnje v TOZD Specialne baterije dne 1.1.1985,

LAVRIN Jože, svetovalec za tehnična vprašanja v skupnih službah - vodja delovnih sredstev in vzdrževanja v TOZD Baterije dne 1.1.1985,

BOŽIČ Breda, baterijska delavka v TOZD Baterije-kuharski pomočnik v skupnih službah dne 7.1.1985 (začasno),

BOŽIČ Marjan, transportni delavec-obdelovanje pločevine v TOZD Baterije dne 7.1.1985,

BEDENK Irena, tehnični risar - pomožni konstruktor v skupnih službah dne 1.1.1985,

ROBAR Dragica, dokumentarist - konstruktor - pomožni konstruktor v skupnih službah dne 1.1.1985,

ČADEŽ Vida, tehnični risar - pomožni konstruktor v skupnih službah dne 1.1.1985 (začasno),

BESAL Igor, konstruktor III. - konstruktor II. v skupnih službah dne 1.1.1985 (začasno).

## Število zaposlenih

TOZD Baterije Ljubljana

|               |            |
|---------------|------------|
| moških        | 82         |
| žensk         | 145        |
| <b>Skupaj</b> | <b>227</b> |

TOZD Specialne baterije

|               |            |
|---------------|------------|
| moških        | 45         |
| žensk         | 97         |
| <b>Skupaj</b> | <b>142</b> |

Delovna skupnost

|               |           |
|---------------|-----------|
| moških        | 44        |
| žensk         | 53        |
| <b>Skupaj</b> | <b>97</b> |

Dne 31. januarja 1985 je bilo v delovni organizaciji Zmaj skupaj 466 zaposlenih, od tega 171 moških in 295 žensk.

## Za 8. februar

V počastitev Kulturnega praznika 8. februarja sta ob 12. uri preko ozvočenja v okviru mladinske organizacije izvedla priložnostni recital Suzana OŠTIR in Damir MARUŠIČ.

V proizvodnji so za nekaj trenutkov obstali stroji in žal, da ni bilo slišati razločnih besed zaradi šumov stisnjenega zraka in drugega brnenja, dočim je bila slišanost v ostalih prostorih boljša.

## Dopisujte v svoje glasilo

# Upokojila se je GRČA Marija

V letošnjem letu je bilo prvo slovo ob odhodu v pokoj v TOZD Baterije. Starostno se je 8. februarja upokojila Marija Grča potem, ko je v Zmaju dopolnila skoraj 27 letno delovno dobo.

Bilo je 1. septembra leta 1958, ko je začela delati v Zmaju. Prve dneve sem se počutila kot doma, mi je povedala ob slovesu. Imela sem celo svoj predpasnik in šele po dolgem času, ko je sodelavka odšla v pokoj, sem podedovala njeno haljo. Že prvi dan so me dodelili k neki mizi in mi pokazali, kako naj "rundam" čaše. Takrat in še nekaj let smo namreč čaše R 12 izdelovali sami in najprvo je bilo treba na določeno mero zrezano cinkovo pločevino zaokrogliti na kaliber, pritrjen na rob mize.

V takratni situaciji je delala nekako pet let in med drugim vlagala v čaše kartonske "zvezdice", rezala pa tudi pločevino na malih škargah. Leta 1966 je bila razporejena k vezalkam mošnjičkov in še štiri leta kasneje sedela pri stroju, ki smo mu rekli "francoska" vezalka. Ob uvedbi jeklenih dna v proizvodnjo je dobila odločbo za natikanje dna R 20. Zadnja leta je opravljala različna režijska dela v baterijski proizvodnji.

Doma v Kamniku pod Krimom se je redno vozila na delo z vlakom in ob železniški nesreči v Preserju 20. septembra 1976 doživela nezgodo s poškodbami, ko sta ob 5 uri 51 minut trčila delavski in ekspresni vlak. Namesto na delu v Zmaju se je znašla v kli-



Pa še spominski posnetek GRČA Marije v krogu nekaterih sodelavko po 27 letih dela v Zmaju

ničnem centru. O tem smo pisali tudi v takratnem glasilu, saj je bila Grča Marija na spisku hudo ranjenih. Trajalo je dolgo časa, da je ozdravela.

Ob odhodu v pokoj smo se kar slovesno poslovili. Pristrčni stiski rok in mnogo izrečenih želja je bilo. Pa da se še kdaj vidimo. Prišla bom, je obljubila, če preje ne, pa na srečanje upokojencev, da vidim vas in še koga drugega od upokojencev, s katerimi smo nekoč skupaj delali. Pa na veselo snidenje.



## Rojeni v

M A R C U

Milena TKALEC  
Jernej DERČAR  
Bogdan BREZIGAR  
Anica ETEROVIČ  
Marko KANC  
Hava HALILOVIČ  
Alojzija ZOREC  
Dušana BRANKOVIČ  
Jožefa ŽINGER  
Marija RUS  
Milan MARGUČ  
Jože TUREK  
Mojca PESTOTNIK  
Frančiška SKUŠEK  
Marija MAJNIČ  
Olga KLEMENČIČ  
Kati RETAR  
Jože ANŽLOVAR  
Margita BAKIČ  
Jožica SKOK  
Gabrijel PEČNIK  
Verica MANDIČ  
Jožica ŽAGAR - ŠILC  
Marija DUKARIČ  
Zorka KOJIČ  
Helena KOVAČEVIČ  
Natalija TUBIČ  
Mirjana FRIŠEK  
Marija KOREVEC  
Marko PESTOTNIK  
Dragica ROBAR  
Zdenka HOŠNJAK  
Ljubo JAMNIK  
Jože LOŽAR  
Vena MANOVA  
Marija PEKOLJ  
Anica ZUPANČIČ  
Jožica TUREK

## čestitamo

# Vabimo vas na 9. turnir

ki ga prireja

bowling klub ISKRA-ZMAJ

v dneh 14., 15. in 16. marca 1985  
v rekreacijskem centru TIVOLI

Še zlasti ste vabljeni na zaključni del v soboto 16. marca,  
ko bodo zmagovalcem turnirja podeljeni pokali delovne  
organizacije ZMAJ

slovenskih prvakov v igri trojk.  
Druga naša trojka v postavi  
Perdigal, Bijec in Vezjak pa je  
na koncu zasedla 13. mesto.

Dne 25.1.1985 pa je bil odigran  
tudi drugi del prvenstva za  
petorke. Po prvem delu se je  
ekipa Zmaja nahajala šele na 6.  
mestu, kajti vseh pet igralcev  
je igralo pod svojimi možnostmi  
in prav to je bil glavni vzrok za  
tako slabo uvrstitev. No v drugem  
nastopu pa so le pokazali svojo  
pravo vrednost in čeprav so  
igrali brez Tratnika, ki je zbo-  
lel so se z najboljšim rezulta-  
tom drugega dela prebili na kon-  
čno tretje mesto. Posebno dobro  
je v drugem delu zaigral I.  
Tršan, ki je z 1251 podrtimi  
keglji dosegel povprečje 208 kar  
je eden boljših rezultatov na  
uradnih tekmovanjih. Dobro je  
zaigral tudi Križaj saj je z  
1148 podrtimi keglji dosegel  
povprečje 191 kegljev na igro.  
Petorka Zmaja je nastopila v  
postavi I. Tršan 1251, T. Križaj  
1148, J. Perdigal 1047, J. Bijec  
1050 ter S. Končina 965 keglji.  
T.J.

## Zmagovalci prvenstva SRS v trojkah

5.1.1985 pa se je nadaljevalo  
prvenstvo SRS za trojke. V prvem  
nastopu, ki je bil odigran pred  
novim letom si je prva trojka  
Zmaja v postavi I. Tršan, Konči-  
na in Tratnik priigrala dokaj  
dobro tretje mesto in je zaosta-  
jala za vodilnim Valentinom za  
140 in drugouvrščenim Tivolijem  
za 120 kegljev. V drugem nastopu  
pa je trojka nastopila v spre-  
menjeni postavi saj je namesto  
poškodovanega Končine zaigral T.  
Križaj. Čeprav je trojka igrala  
zelo dobro, saj je že po dveh  
igrah prehitela Tivoli pa nika-  
kor ni mogla zmanjšati razlike  
proti vodečemu Valentinu. Dogodi-  
lo se je celo to, da je vodilna  
trojka dve igri pred koncem

povečala svojo prednost na 182  
kegljev, kar je bilo skoraj  
nemogoče nadoknaditi. Toda prav  
v teh dveh zadnjih je uspelo  
trojki Zmaja pravi podvig. Naj-  
prvo je v peti igri zmanjšala  
razliko za 90 kegljev, v zadnji  
pa je bila za 94 kegljev boljša  
od Valentina in na koncu za 2  
keglja boljšim rezultatom zmaga-  
la in s tem tudi osvojila naslov

## Na novoletnem turnirju Tratnik Jani zasedel 3. mesto

V R.C. Tivoli je od 20. do 22.  
decembra potekal že 9. tradici-  
onalni novoletni turnir, ki ga  
organizira Zavod Tivoli. Na tur-  
nirju so nastopili tudi štirje  
igralci in tri igralke iz našega  
kluba. Po prvem delu kjer je  
vsak igralec odigral po osem  
iger, sta naša igralca I. Tršan  
in J. Tratnik dosegla najboljša  
rezultata in s tem tudi pravico  
nastopa med 16 finalisti. V sa-  
mem finalu so se igralci pomeri-  
li v medsebojnih dvobojih in če

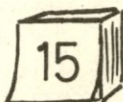
je igralec izgubil dva dvoboja  
je odpadel od nadaljnega tekmo-  
vanja. V teh medsebojnih dvo-  
bojih je imel več sreče J. Trat-  
nik, ki je premagal štiri svoje  
nasprotnike in osvojil 3. mesto.  
I. Tršan pa je že takoj v začet-  
ku izgubil dva dvoboja in na  
koncu zasedel 13. mesto.

Med ženskami pa je Jana Vlah za-  
sedla 4., Milka Bertoncely 5 me-  
sto, T. Tratnik pa se ni uvrsti-  
la v finalni del pri ženskah.

T.J.

### zadnji rok

Zadnji  
rok za oddajo  
člankov uredniku  
za marčevo glasilo



Redakcijo glasila  
smo zaključili  
18. februarja

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organi-  
zacija ISKRA - Industrija baterij ZMAJ n.sol.o. Ljubljana, Stegne  
števila 23. Glasilo ureja uredniški odbor: Aleksander Jakomin,  
Antonija Krek, Matič Silva, Strmole Ignac, Marija Kocman in Daria  
Hostnik. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna  
LJUBLJANA. Oproščeno prom. davka po pristojnem sklepu št.421-1/73